

T háng 9 vừa qua thật lắm sôi động với những tranh cãi tưởng chừng như đưa đến sự đổ vỡ các cuộc đàm phán giữa EC với Mỹ, đó là chưa nói đến trong nội bộ EC, giữa Pháp và các nước EC và với những biến cố ở Moskva.

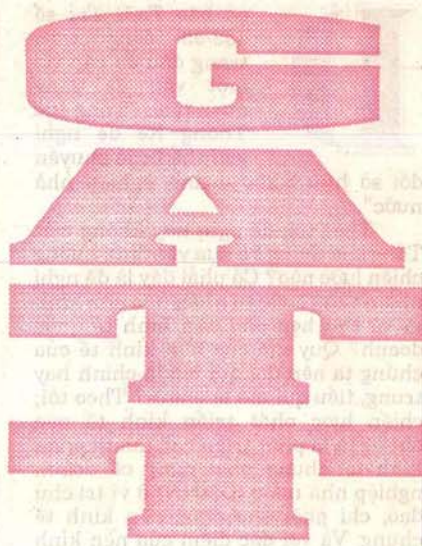
Bản tin của đài RFI chiều ngày 27.9.1993 có đoạn như sau:

"Hôm nay nhà thương thuyết của châu Âu, Sir Leon Brittan đã lên đường sang Washington để gặp đại diện thương mại Mỹ, Michael Kantor để đàm phán một lần nữa về tiền - thỏa hiệp Blair House, tuy nhiên GATT không chỉ gồm có châu Âu và Mỹ, mà còn gồm các nước khác nữa. Đối với khoảng 30 quốc gia trực tiếp có liên quan đến hiệp định GATT, lập trường của Pháp không thể khiến các nước này đứng dưng, chính vì lẽ đó mà vào tuần trước, Thủ tướng Paul Keating, nhân dịp công du nước Pháp, đã trách cứ nước Pháp về thái độ ích kỷ của nước này, ông cũng đã nhắc nhớ vị đồng liêu của ông là Thủ tướng Edouard Balladur rằng nước Pháp nên nằm trong khuôn khổ của thế giới hơn là cứ ngồi bám lấy cái ghế của mình. Tại Thái Lan, một vị Phó thủ tướng đã kêu gọi các nước Asean tẩy chay nước Pháp. Nước Nhật thì cũng nói lên điều hơn (lý do tại sao xin xem phần dưới). Các nước châu Mỹ la-tinh, cụ thể là qua ngôn từ của Bộ trưởng ngoại giao Argentine đã gọi "chính sách nông nghiệp chung" (PAC) của EC là "đều căng". Các nước này từ lâu đã chống lại PAC và lên án rằng PAC chính là một sự bảo hộ mậu dịch qua các khoản trợ cấp dành cho nông dân châu Âu.

Các nước châu Á và Nam Mỹ này đã tụ tập lại thành một nhóm gọi là "nhóm 15" (gồm 15 nước) như là một lực lượng thứ ba về lĩnh vực nông nghiệp (bên cạnh Mỹ và châu Âu) ủng hộ tiền-hiệp định Blair House và lập trường của Mỹ."

Bản tin trên có thể tóm tắt tình hình diễn biến đàm phán về GATT trong tháng 9. Trước hết, 11 nước EC còn lại đã phải diễn đầu trong suốt tháng 9 cũng như trong các tháng trước đây vì thái độ của Pháp đối với tiền-thỏa hiệp Blair House, qua đó châu Âu sẽ lần lượt cắt giảm số ngân khoản trợ giá dành cho nông sản của châu Âu.

Như KTTCTG đã từng nhận xét, số nông dân trong cộng đồng dân số Pháp không là bao song họ lại có những tiếng nói thật lớn lao qua các nghiệp đoàn nông dân như FNSEA và CNJA. Tuy không chú ý đi sâu vào nội tình chính trị Pháp, song không thể không dừng lại một chút ở khía cạnh này. Trước hết, tại sao Thủ tướng Balladur, vốn là một nhà tài chính hàng đầu của Pháp, lại để cho Bộ trưởng nông nghiệp và thủy sản của mình là ông Jean Puech cùng Bộ trưởng ngoại giao Alain Juppe lớn tiếng bảo vệ quyền lợi của người nông dân Pháp, trong khi thực tế giới chủ nhân, công kỹ nghệ gia Pháp lại muốn kết thúc "hồ sơ" nông dân này để cho nước Pháp (tức hàng hóa) được dễ dàng chen chân trên thị trường thế giới trong khuôn khổ thỏa hiệp GATT? Câu trả lời, xin mượn của một dân biểu thuộc đảng RPR cầm quyền, ông Jean-Paul Charie tại Hạ viện Pháp: "Nói thế giới nông nghiệp, nếu cánh da số của ngày hôm qua (tức đảng Xã hội) đã bị đánh bại, chính là vì họ đã ký kết PAC. Đến lượt chúng ta, chúng ta không thể làm cho nông

DANH ĐỨC

dân thất vọng".

Người viết bài này trong tháng 8 vừa qua đã có dịp rong ruổi gần khắp nước Thụy Sĩ và một phần nước Pháp, đã có dịp nhìn thấy thế nào là những thua thiệt của nông dân một khi họ chỉ là những nhà khai thác nhỏ trên những cánh đồng chật hẹp, không cho phép sử dụng một cách tối ưu các phương tiện cơ giới; mặt khác qua tìm hiểu, người viết bài cũng đã thường nghe nhiều lần câu nói: "nông dân, do là một thành phần dân số-nguyên văn là "một nồi giống" đang biến mất dần ở Pháp và châu Âu; mặt khác, bản thân người nông dân vốn cần cù và mẫn mại lại không chấp nhận bản thân mình được Nhà nước "cứu đói" bằng đồng tiền trợ giá cho nông sản của họ. Bài xã luận của báo *Le Monde* ngày 22.9 đã phản ánh một cái nhìn thực tiễn hơn của giới chủ nhân công kỹ nghệ gia Pháp: Các tổ chức nông dân nên hạn chế những yêu sách của mình. Bảo vệ các quyền lợi của mình trước một thỏa hiệp đã được ấn định trước, mà người nông dân cảm nhận là thiệt thòi, chính là một đòi hỏi chính đáng. Thế nhưng đã đến lúc đề cập đến "tiềm năng xuất khẩu nông sản của nước Pháp và của EC" một cách chừng mực hơn; hơn 70% mặt hàng nông sản của Pháp là nhắm đến các nước trong khối EC và do đó không bị "cắt xén" bởi thỏa hiệp Blair House. Số nông sản còn lại (30%) được xuất khẩu với đồng tiền trợ giá của EC. Và cộng đồng EC, với chính sách trợ giá của mình đã không ngừng gặm nhấm thị trường: từ 11% thị trường lúa mì thế giới vào năm 1978, đến năm 1983 đã là 15% và đến năm 1991 lên đến 21%. Thay vì bằng mọi cách duy trì các thành tích xuất khẩu này, nước Pháp sẽ có lợi hơn nếu thành đạt được cuộc cải cách nông nghiệp

TRẬN ĐÁU GIỮA PHÁP & MỸ VÀ PHẦN CÒN LẠI CỦA THẾ GIỚI

TT MỸ CLINTON

ong khuôn khổ PAC tức là làm chủ
rợ sản xuất nông nghiệp. Mặt khác
i ca xuất khẩu ngũ cốc hoặc thịt thà
i càng trở nên lỗi thời khi mà các
rợ như Ukraine và Nga giờ đây đang
cửa của châu Âu và rằng việc mở
ra thị trường của chúng ta chính là
ương thức tốt đẹp nhất để giúp cho
c nước này vực dậy nền kinh tế của
p. Hơn thế nữa, việc kết thúc vòng
rugway Round sẽ mở cửa các thị
ường cho nền công nghiệp của chúng
t, cho các công ty dịch vụ của chúng

Trong suốt tháng 9, các nhà
ương thuyết của Pháp đã nhiều lần
ng độ nảy lửa với các nhà thương
uyết khác của EC qua việc Pháp đòi
t lại tiên- thỏa hiệp Blair House mà
C đã từng ký kết với Mỹ vào tháng
1.92. Mãi cho đến đêm thứ hai rạng
áng thứ ba 21.9, mới đạt đến một sự
àn xếp qua đó mà thương thuyết đại
liên cho EC, Sir Leon Brittan sẽ lên
ường sang Mỹ thảo luận một lần nữa
ề vấn đề này. Sự dàn xếp này, thật ra
để tránh một sự đổ vỡ rạn nứt khó
àn gắn lại được của EC, chứ không hề
à một sự nhất trí xét lại toàn bộ bản
liên thỏa hiệp Blair House. Theo tinh
hần bản thông cáo chung của 12 nước
EC đêm 20 rạng 21.9, vấn đề đặt lại với
lý là ấn định lại thuế suất ngô hầu
ảm bảo một sự mở cửa thực sự của
ác thị trường nông sản.

Nếu nhớ lại rằng mới trong tháng
t, với cơn khủng hoảng tiền tệ mà đối
ượng là đồng franc Pháp - hệ thống
liên tề châu Âu SME đã hầu như bị lật
hào, chỉ tồn tại được là do quyết định
hà nổi biên độ dao động của các tiền
ệ EC lên đến tỉ lệ 15% thì EC lại càng
chống thể để cho vấn đề nông dân
pháp trở thành một cái cớ "lãng
nhách" tạo nên sự sụp đổ của EC.

Trong tháng 9, quan hệ giữa 2 cổ
này đầu tàu của EC là Pháp và Đức

bỗng dưng trở nên gay gắt chưa từng
thấy trong lịch sử cận đại kể từ cặp bài
trùng Helmut Schmidt (Thủ tướng
Đức) và Valéry Giscard d'Estaing
(Tổng thống Pháp) vào giữa thập niên
70. Đã bao lần "cứu" nền kinh tế tài
chánh Pháp, như ta đã từng thấy qua
các cuộc khủng hoảng tiền tệ liên tiếp
từ tháng 9 năm ngoái, sang đến tháng
3 năm nay và mới đây là vào tháng 8,
ấy thế mà trong khoảng thời gian gần
3 tuần lễ, từ cuối tháng 8 đến qua giữa
tháng 9, quan hệ giữa hai Thủ tướng
Helmut Kohl và Edouard Balladur đã
trở nên gay gắt. Cuối cùng thì Đức
cũng đã tìm ra một lối thoát cho Pháp:
chuyển sang Washington bàn bạc lại
một vài vấn đề với Mỹ của nhà thương
thuyết châu Âu Leon Brittan.

Tuy nhiên, từ góc nhìn của người
Mỹ, lập trường của Pháp được đánh giá
như thế nào? Bài viết sau đây của Erik
Izraelwicz, đăng trên *Le Monde* 22.9,
đã tóm tắt lại tinh thần của "Hội nghị
thượng đỉnh công nghiệp" tổ chức tại
Viện đại học Cambridge (Mỹ) từ ngày
9 đến 22.9 vừa qua, tổ chức bởi Diễn
đàn kinh tế Thế giới, tên của một tổ
chức có trụ sở tại Genève, thường mỗi
năm đều tổ chức một séminaire vào
tháng 2 tại Davos (Thụy Sĩ), kỳ họp vừa
qua có sự tham dự của phái đoàn VN
do Phó Thủ tướng Phan Văn Khải dẫn
đầu, (chủ thích của người viết); và bởi
Viện MIT (Massachusetts Institute of
Technology) nổi tiếng cùng Viện Đại
học Harvard.

Tại diễn đàn Cambridge này một
"giải thưởng" Nobel kinh tế của Mỹ,
ông Robert Solow đã không ngần ngại
đánh giá như sau về thái độ kháng
kháng bảo vệ một đồng franc mạnh của
Pháp: "Đây là một vấn đề thuộc lãnh
vực tâm thần"! Một đồng nghiệp của
ông, cựu Phó chủ tịch Ngân hàng Thế
giới, ông Stanley Fischer cũng cho rằng
việc Pháp gắn chặt đồng franc vào

đồng mark Đức không thể hiện một cái
nhìn thực tiễn nào về kinh tế. Theo các
nhà kinh tế Mỹ, một khi vũ khí ngân
sách đã trở nên vô hiệu quả, chỉ còn
một liều thuốc kích thích tiền tệ là còn
có thể được sử dụng. Theo Robert
Solow, nạn thất nghiệp tại Pháp không
chỉ gắn liền duy nhất với những xáo
trộn của thị trường lao động. Ông
Robert Solow nói thêm: "Cách giải
thích như thế quá tiện lợi cho các vị bộ
trưởng và Thống đốc ngân hàng trung
ương nào muốn phủi trách nhiệm. Một
phần lớn của nguyên nhân gây ra nạn
thất nghiệp là do thiếu CAU". Thành
ra, theo ông, các chính phủ nhất thiết
phải có được những biện pháp để tăng
CAU. Các nước châu Âu nên tận dụng
thời cơ sự tan nát của hệ thống SME -
để giảm thật nhanh và thật trọn vẹn
hệ thống lãi suất.

Mặt khác, bên cạnh những
khuyến cáo về tài chánh vừa kể, một
số nhà lãnh đạo các tập đoàn đa quốc
gia tham dự Hội nghị Cambridge này
và một số nhà nghiên cứu như Rudiger
Dornbusch cũng đã giải thích tại sao
thế giới cần sớm kết thúc những đàm
phán về GATT như sau: "Hạn định
ngày 15.12 là hạn chót. Bằng không các
thị trường chứng khoán sẽ sụp đổ, sự
suy thoái kinh tế sẽ lan rộng; bởi lẽ sau
ngày 15.12, Quốc hội Mỹ, vốn không ưa
gì thỏa hiệp tự do mậu dịch toàn cầu
này, sẽ không chịu thông qua bản hiệp
định GATT. Và từ cái nhìn đó, nước
Pháp bỗng dưng trở thành "thủ phạm"
nếu như vòng đàm phán URUGUAY
này thất bại

Tin giờ chót: Trong cuộc gặp gỡ
hôm thứ hai 27.9 giữa thương thuyết
gia châu Âu, Sir Leon Brittan và
thương thuyết gia của Mỹ, Michael
Kantor, đại diện của Mỹ đã bác bỏ mọi
yêu cầu xét lại bản tiên thỏa hiệp Blair
House, nghĩa là châu Âu sẽ phải cắt
giảm 25% tài trợ cho các nông gia ♣